Motion

1984/85: 1875

Agne Hansson m. fl.

Fortsatt särskild musiklärarutbildning vid högskolan i Kalmar

Riksdagen bör avslå förslaget i budgetpropositionen att den särskilda musiklärarutbildningen (SMLU) vid högskolan i Kalmar skall avvecklas fr. o. m. läsåret 1985/86.

Utbildningens art och omfattning

Den särskilda musiklärarutbildningen omfattar 40 poäng och ingår i sektorn för utbildning till undervisningsyrken. Utbildningen har kommit till för att minska bristen på behöriga lärare i musik. Den anordnas läsårsvis efter vederbörligt riksdagsbeslut. Behörig att antas till utbildning är den som har innehaft tjänst som lärare ett visst antal veckotimmar i veckan i grundskola eller gymnasieskola under fyra terminer eller mera.

Förslag om avveckling

Enligt av riksdagen tidigare fastlagd och av UHÄ i nuvarande budgetframställning föreslagen planering skall utbildningen successivt avvecklas först fr. o. m. läsåret 1988/89. I utbildningsdepartementets budgetbilaga föreslår nu utbildningsminister Lena Hjelm-Wallén att SMLU omgående skall avvecklas fr. o. m. höstterminsintagningen 1985. Detta är ett märkligt förslag då det fortfarande föreligger ett stort behov av denna utbildningsvariant. Vi föreslår därför att SMLU vid lärarhögskolan i Kalmar bedrivs i oförminskad omfattning för läsåret 1985/86 i linje med vad som UHÄ föreslår i sin budgetframställning.

Märkligt förslag i perspektiv bakåt

Utbildningsministerns förslag blir än mer märkligt om man ser det mot bakgrund av den motion som avlämnades till 1979/80 års riksmöte om åtgärder för att *minska bristen* på musiklärare författad och avlämnad av Lena Hjelm-Wallén (s) och Georg Andersson (s). I den motionen, 1979/80: 1695, anförs bl. a. följande:

Mot denna bakgrund är det förvånande att föredraganden i budgetpropositionen inte mer ingående tar upp detta problem. Inte heller föreslås några åtgärder som märkbart skulle förbättra situationen. Skolministern, som enligt budgetpropositionen uppmärksammat den "mycket svåra lärarbrist som sedan länge varit rådande", föreslår trots detta en minskning av

antalet platser inom den särskilda musiklärarutbildningen för obehöriga musiklärare i grundskolan från 60 till 48 platser. Något motiv härför anges inte.

– – –

Om det då skulle visa sig att det finns lärare som är intresserade av att skaffa sig en behörighetsgivande utbildning men som inte uppfyller tillträdeskraven, bör man överväga att ändra utbildningen så att fler lärare kan få genomgå en sådan utbildning. I första hand bör enligt vår mening insatserna för att häva lärarbristen i musik inriktas på de lärare som redan tjänstgör inom skolan. Förutsättningarna att behålla dessa lärare i skolan torde vara större än att genom en ökning av den reguljära utbildningen tillgodose behovet av musiklärare. I alltför stor omfattning går de till andra verksamhetsområden än skolan.

– – –

Mot bakgrund av vad vi här har anfört föreslår vi att riksdagen beslutar anhålla att regeringen lägger fram ett samlat åtgärdsprogram för att minska bristen på musiklärare i grundskolan. Med hänsyn till det prekära läge som råder på musikläraområdet bör ett sådant åtgärdsprogram utarbetas utan dröjsmål och föreläggas riksdagen i tilläggsbudget hösten 1980. Ett ytterligare skäl till att omedelbara åtgärder behöver komma till stånd är att skolan behöver utbildade musiklärare i särskilt hög grad vid införandet av den nya läroplanen för grundskolan. Det finns annars stora risker att intentionerna bakom riksdagens beslut rörande musikämnet i den nya läroplanen inte kommer att kunna tillgodoses.

SMLU i Kalmar 1985/86

Vi anser att det som gällde som motiv i motion 1979/80: 1695 av Lena Hjelm-Wallén och Georg Andersson 1980 för att inte minska utbildningen från 60 till 48 platser, det gäller som ett mycket bra försvar för att inte, som utbildningsminister Lena Hjelm-Wallén föreslår, nu ta bort utbildningen helt.

Den kvarstående bristande balansen mellan behov och efterfrågan på denna utbildningslinje visar att den långsiktiga bedömning som gjordes av dåvarande utbildningsministern 1979/80 var riktig.

Mot att nu helt plötsligt avveckla SMLU i Kalmar kan en rad skäl anföras.

För det första är bristen på behöriga musiklärare i grundskolan fortfarande besvärande stor. Enligt SÖ:s mätning var den i september 1984 24,2 %. Bristen varierar över landet. I Sörmland var den vid samma tid 60 %.

För det andra har bristen ursprungligen uppkommit eftersom, vilket anfördes redan i budgetpropositionen 1969/70, den reguljära utbildningen av musiklärare inte syntes ge märkbart tillskott av nya, behöriga musiklärare i grundskolan.

För det tredje tycks de mest effektiva insatserna för att minska bristen ha bestått i utbildning av de obehöriga lärare som redan tjänstgör som extra anställda musiklärare, vilket just anfördes i motion 1979/80: 1695.

För det fjärde är SMLU den enda musiklärarutbildning som ger behörig-

het *endast* till tjänst som musiklärare i grundskolan. Den reguljära motsvarande musiklärarutbildningen ger nämligen möjlighet till val av flera andra yrkesområden.

För det femte kan ekonomiska skäl anföras. Kostnaderna för en utbildningsplats i SMLU är ungefär 20 000 kr. För den reguljära motsvarigheten är den ungefär 200 000 kr.

För det sjätte skulle en så plötslig avveckling av en utbildning som nu föreslås och som nu är inne på sitt trettonde verksamhetsår och planerad fortsätta oförminskat till 1988/89 försätta många sökande i en ohållbar situation, både ur utbildningssynpunkt och privat. De som då inte skulle komma in till hösten, om utbildningen läggs ner, har ju helt i enlighet med behörighetskraven för utbildningen inlett en yrkesverksamhet utan att kunna få planerad behörighet för yrket.

Slutligen kan för det sjunde anföras att nedläggningen också skulle drabba de många redan behöriga klass- och ämneslärare för vilka SMLU är enda chansen att bredda behörigheten även till ämnet musik. Det minskade tjänsteunderlag för lärare som nu inträffat leder till att många lärare måste bredda sin behörighet för att få full tjänst. Finns inte den möjligheten blir följden att många mindre skolor får leva med ständigt obehöriga lärare inom vissa ämnesområden.

Sammanfattning

Den sålunda av UHÄ planerade och föreslagna särskilda musiklärarutbildningen vid högskolan i Kalmar är väl motiverad att vara kvar under läsåret 1985/86. Några bärande skäl för en avveckling anförs inte av utbildningsministern. Propositionen bör därför i denna del avslås.

Hemställan

Med stöd av ovanstående hemställs

att riksdagen beslutar avslå utbildningsministerns förslag i proposition 1984/85: 100 bil. 10 om att avveckla den särskilda musiklärarutbildningen vid högskolan i Kalmar budgetåret 1985/86.

Stockholm den 23 januari 1985

AGNE HANSSON (c)

BERTIL DANIELSSON (m) GÖSTA ANDERSSON (c)

EWY MÖLLER (m)